Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

20 päivänä joulukuuta 2017*

Muutoksenhaku – Julkiset palveluhankinnat – Ohjelmahallinnointia, projektinhallintaa ja teknistä konsultointia informaatioteknologian alalla koskevien ulkopuolisten palvelujen tarjonta – Etusijajärjestystä koskeva menettely – Sopimuksentekoperusteiden alaperusteiden painotus – Yhtäläisten mahdollisuuksien periaate ja avoimuusperiaate – Ilmeiset arviointivirheet – Perustelujen puutteet – Mahdollisuuden menettäminen – Sopimussuhteen ulkopuolinen Euroopan unionin vastuu – Vahingonkorvausvaatimus

Asiassa C-677/15 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 16.12.2015,

Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (EUIPO), asiamiehenään N. Bambara, avustajinaan P. Wytinck ja B. Hoorelbeke, asianajajat,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

European Dynamics Luxembourg SA, kotipaikka Luxemburg,

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, kotipaikka Ateena (Kreikka), ja

European Dynamics Belgium SA, kotipaikka Bryssel (Belgia),

edustajinaan M. Sfyri, C.-N. Dede ja D. Papadopoulou, dikigoroi,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász (esittelevä tuomari), K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (EUIPO) vaatii kumoamaan 7.10.2015 annetun unionin yleisen tuomioistuimen tuomion European Dynamics Luxembourg ym. vastaan SMHV (T-299/11, EU:T:2015:757; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin

– kumosi ”ohjelmahallinnointia, projektinhallintaa ja teknistä konsultointia informaatioteknologian alalla koskevien ulkopuolisen suorittamien palvelujen tarjoamista” koskevassa avoimessa tarjouspyyntömenettelyssä AO/021/10 (jäljempänä kyseinen sopimus) tehdyn ja European Dynamics Luxembourg SA:lle 28.3.2011 päivätyllä kirjeellä tiedoksi annetun EUIPO:n päätöksen (jäljempänä riidanalainen päätös) luokitella sen puitesopimuksen myöntämistä varten tekemä tarjous etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti kolmannelle sijalle sekä luokitella Consortium Unisys SLU:n ja Charles Oakes & Co. Sàrlin tarjous ensimmäiselle sijalle ja ETIQ Consortiumin tarjous toiselle sijalle ja

– velvoitti Euroopan unionin korvaamaan vahingon, joka European Dynamics Luxembourgille aiheutui siitä, että se menetti mahdollisuutensa tulla valituksi puitesopimuksen sopimuspuoleksi etusijajärjestyksessä ensimmäisenä sopimuspuolena.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL 2002, L 248, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 13.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 1995/2006 (EUVL 2006, L 390, s. 1) (jäljempänä varainhoitoasetus), määritellään perussäännöt, joilla säännellään talousarvioasioita kokonaisuudessaan muun muassa julkisia hankintoja koskevissa kysymyksissä.

3 Varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että hankintaviranomaisen on ilmoitettava jokaiselle hylätylle ehdokkaalle tai tarjoajalle seikat, joiden perusteella tämän ehdokkuus tai tarjous on hylätty, sekä jokaiselle valintaperusteet täyttävän tarjouksen tehneelle, joka sitä kirjallisesti pyytää, valitun tarjouksen ominaisuudet ja suhteelliset edut sekä valitun tarjouksen tekijän nimi. Saman kohdan toisessa alakohdassa säädetään kuitenkin, että joitakin tietoja voidaan jättää ilmoittamatta, jos niiden ilmoittaminen estäisi lain soveltamista tai olisi yleisen edun vastaista tai vahingoittaisi julkisyhteisöjen tai yksityisten yritysten laillisia kaupallisia etuja taikka haittaisi tarjoajien välistä rehellistä kilpailua.

4 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 (EYVL 2002, L 357, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2007 annetulla komission asetuksella (EY, Euratom) N:o 478/2007 (EUVL 2007, L 111, s. 13), 149 artiklassa täsmennetään varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan nojalla hankintaviranomaiselle kuuluvat velvollisuudet ehdokkaille ja tarjoajille suunnatun tiedotuksen osalta.

5 Euroopan unionin tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 (EUVL 2009, L 78, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.12.2015 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2015/2424 (EUVL 2015, L 341, s. 21; jäljempänä asetus N:o 207/2009), 115 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan EUIPO on unionin virasto ja oikeussubjekti. Sillä on jokaisessa

jäsenvaltiossa laajin mahdollinen kansallisessa lainsäädännössä oikeushenkilöillä oleva oikeuskelpoisuus; Se voi erityisesti hankkia tai luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana tai vastaajana oikeudenkäynneissä.

6 Asetuksen N:o 207/2009 118 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään, että muun kuin sopimusoikeudellisen vastuun perusteella EUIPO korvaa yksiköittensä ja palveluksessaan olevien tehtäväänsä suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti. Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista tällaisten vahinkojen korvaamista koskevat riidat.

Asian tausta, menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

7 Asian taustalla olevat seikat on esitetty valituksenalaisen tuomion 1–28 kohdassa.

8 Näiden seikkojen johdosta European Dynamics Luxembourg, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE ja European Dynamics Belgium SA (jäljempänä yhdessä European Dynamics Luxembourg ym.) nostivat 6.6.2011 kumoamiskanteen riidanalaisesta päätöksestä unionin yleisessä tuomioistuimessa. Luovuttuaan yhdestä vaatimuksestaan istunnossa ne vaativat

– kumoamaan riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä luokitellaan European Dynamics Luxembourgin tarjous etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti kolmannelle sijalle

– kumoamaan muut EUIPO:n liitännäiset päätökset, mukaan lukien päätökset etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti ensimmäiselle ja toiselle sijalle luokiteltujen tarjoajien valinnasta kyseisen sopimuksen sopimuspuoliksi

– velvoittamaan EUIPO:n suorittamaan 650 000 euron korvauksen vahingosta, joka vastapuolille oli aiheutunut mahdollisuuden menettämisen sekä niiden maineen ja uskottavuuden vahingoittamisen vuoksi

– velvoittamaan EUIPO:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

9 Kumoamisvaatimuksensa tueksi European Dynamics Luxembourg ym. vetosivat kolmeen kanneperusteeseen. Ensimmäisessä kanneperusteessaan ne väittivät EUIPO:n rikkoneen varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja asetuksen N:o 2342/2002, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 478/2007, 149 artiklaa sekä laiminlyöneen SEUT 296 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun perusteluvelvollisuuden, kun se oli kieltäytynyt antamasta niille hankintapäätöksestä riittävän selityksen tai riittävät perustelut. Toinen kanneperuste koski tarjouspyyntöasiakirjojen noudattamatta jättämistä siltä osin kuin EUIPO oli hyväksynyt vastapuolten vahingoksi uuden sopimuksentekoperusteen ja alaperusteiden uuden painotuksen, jotka eivät käy ilmi tarjouspyyntöasiakirjoista. Kolmannella kanneperusteellaan European Dynamics Luxembourg ym. väittivät EUIPO:n tehneen useita ilmeisiä arviointivirheitä.

10 Unionin yleinen tuomioistuin tutki peräjälkeen toisen, kolmannen ja ensimmäisen kanneperusteen, jotka oli esitetty kumoamiskanteen tueksi.

11 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensinnäkin toisen kanneperusteen osalta valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, että European Dynamics Luxembourgin tarjouksesta esitetty EUIPO:n kielteinen kommentti, jonka mukaan ensimmäisen sopimuksentekoperusteen nojalla European Dynamics Luxembourgia paremmat pisteet saaneissa tarjouksissa ”todettiin muutoshallinta ja viestintä projektin onnistumisen kannalta kahdeksi keskeisimmäksi tehtäväksi”, osoitti EUIPO:n suorittaneen ensimmäisen sopimuksentekoperusteen eri alaperusteiden painotuksen. Tuomion 53 kohdassa unionin

yleinen tuomioistuin katsoi, että koska painotusta ei ollut mainittu tarjouspyyntöasiakirjoissa eikä ilmoitettu etukäteen tarjoajille, EUIPO oli loukannut European Dynamics Luxembourg ym:iden vahingoksi yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta ja avoimuusperiaatetta. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi tuomion 55 kohdassa toisen kanneperusteen osittain.

12 Tutkiessaan kolmannen kanneperusteen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että tietyyt EUIPO:n esittämät kielteiset kommentit, jotka koskivat European Dynamics Luxembourgin tarjouksen arviointia ensimmäisen ja toisen sopimuksentekoperusteen kannalta, johtuivat ilmeisestä arviointivirheestä. Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa yhtäältä, että koska mainitussa kohdassa esitetyllä kielteisellä kommentilla loukattiin yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta ja avoimuusperiaatetta, myös siinä oli tehty epäilemättä ilmeinen arviointivirhe. Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin katsoi tuomion 102 kohdassa, että kielteinen kommentti, jonka mukaan tarjouksessa ei ollut esitetty ”yhtään esimerkkiä toimitettavasta tuotteesta”, johtui sekin ilmeisestä arviointivirheestä, koska kommentille ei löytynyt tukea tarjouspyyntöasiakirjoista. Sen vuoksi se hyväksyi kolmannen kanneperusteen näistä kielteisistä kommenteista esitettyjen väitteiden osalta ja hylkäsi kanneperusteen muilta osin.

13 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin totesi kolmannen valitusperusteen tutkimisesta valituksenalaisen tuomion 86, 89 ja 95 kohdassa, että useita muita EUIPO:n kommentteja, jotka liittyivät European Dynamics Luxembourgin tarjouksen arviointiin ensimmäisen sopimuksentekoperusteen kannalta, rasittaa SEUT 296 artiklan toisessa kohdassa, luettuna yhdessä varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan kanssa, tarkoitettujen perustelujen puutteellisuus, joten unionin yleinen tuomioistuin ei voinut tarkastaa, esiintyikö kommenteissa ilmeisiä arviointivirheitä.

14 Ensimmäisen kanneperusteen tutkimisen päätteeksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 135 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen perusteluissa on useita puutteita, viitattuaan tuomion 134 kohdassa arviointeihin, joiden perustelut se oli katsonut kolmannen kanneperusteen käsittelyn yhteydessä riittämättömiksi.

15 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa, että riidanalainen päätös oli kumottava kokonaisuudessaan.

16 Tuomion 137 kohdan mukaan European Dynamics Luxembourg ym. vaativat korvausvaatimuksensa tueksi korvausta sen mahdollisuuden menettämisestä, että ne voisivat tulla valituiksi kyseisen sopimuksen sopimuspuoleksi ensimmäiselle sijalle luokiteltuna sopimuspuoleksi valittuna, ja maineelleen ja uskottavuudelleen aiheutuneen haitan vuoksi kärsimästään aineellisesta vahingosta.

17 Unionin yleinen tuomioistuin totesi, että edellytykset SEUT 340 artiklan toisen kohdan mukaiselle sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymiselle täyttyivät , kun otetaan huomioon se, että sen toteamat aineelliset lainvastaisuudet olivat omiaan vaikuttamaan European Dynamics Luxembourgin mahdollisuuteen saada tarjouksensa luokiteltua etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti ensimmäiselle tai toiselle sijalle.

18 Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan pitänyt tarpeellisena tarkastaa, oliko European Dynamics Luxembourg ym:iden mainetta ja uskottavuuta loukattu, koska hankintapäätöksen kumoaminen riittää lähtökohtaisesti korjaamaan tällaisesta loukkauksesta aiheutuneen vahingon. Näin ollen se hyväksyi korvausvaatimuksen osittain ja kehotti asianosaisia sopimaan maksettavan korvauksen määrästä.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

19 EUIPO vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– ensisijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion ja hylkää riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen ja ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn vahingonkorvausvaatimuksen

– toissijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen

– tai ainakin kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä velvoitetaan unioni korvaamaan European Dynamics Luxembourg ym:iden kärsimä vahinko ja

– velvoittaa European Dynamics Luxembourg ym: korvaamaan valituksesta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

20 European Dynamics Luxembourg ym. vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa EUIPO:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa.

Valituksen tarkastelu

21 EUIPO esittää valituksensa tueksi neljä valitusperustetta, joista ensimmäisen mukaan yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta ja avoimuusperiaatetta sovellettaessa on tehty oikeudellinen virhe ja esitetty puutteelliset perustelut, toisen mukaan on tehty oikeudellisia virheitä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen ilmeisten arviointivirheiden vuoksi, kolmannen mukaan varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohtaa, kun sitä luetaan yhdessä SEUT 296 artiklan toisen kohdan kanssa, on rikottu ja neljännen mukaan on tehty oikeudellinen virhe ja esitetty puutteelliset perustelut siltä osin kuin valituksenalaisessa tuomiossa hyväksyttiin European Dynamics Luxembourg ym:iden esittämä korvausvaatimus.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

22 EUIPO väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että väitetty ensimmäiseen sopimuksentekoperusteeseen liittyvä uusien painotuskertoimien käyttöönotto johti yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteen ja avoimuusperiaatteen loukkaamiseen. EUIPO väittää, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi virheellisesti, että riidanalaisella päätöksellä loukataan näitä periaatteita, koska European Dynamics Luxembourgin tarjous arvioitiin ensimmäisen sopimuksentekoperusteen kannalta käyttämällä kyseiseen sopimuksentekoperusteeseen sisältyviä alaperusteita koskevia painotuskertoimia, jotka eivät ilmene tarjouspyyntöasiakirjoista ja joita ei ole ilmoitettu tarjoajille. EUIPO:n mukaan valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa esitetty arviointi, jossa vahvistetaan ”automaattinen syy-yhteys” tällaisten painotuskertoimien käyttöönoton ja kyseisten periaatteiden loukkaamisen välille, perustuu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön virheelliseen tulkintaan, eikä arviointi ennen kaikkea ole riittävästi perusteltu. Tämän osalta EUIPO viittaa erityisesti 24.11.2005 annettuun tuomioon ATI EAC e Viaggi di Maio ym. (C-331/04, EU:C:2005:718).

23 European Dynamics Luxembourg ym:iden mukaan on niin, että koska EUIPO ei väittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa, että painotuskertoimet, jotka eivät ilmene tarjouspyyntöasiakirjoista, eivät vaikuttaneet tarjousten valmisteluun, tällainen väite, jossa moititaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ollut tarkistanut, vaikuttiko näiden kertoimien käyttöönotto European Dynamics Luxembourg ym:iden oikeuksiin, ja joka esitettiin ensimmäisen kerran vasta nyt käsiteltävässä valituksessa, on uusi ja on sen vuoksi jätettävä tutkimatta.

24 Valitusperuste on joka tapauksessa perusteeton. European Dynamics Luxembourg ym. korostavat pääasiallisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on todellakin noudattanut unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, johon EUIPO on vedonnut, sillä vaikka se ei ole sitä maininnut, se on kuitenkin todennut, että mainittujen painotuskertoimien käyttöönotto ilman ennakkoilmoitusta on aiheuttanut European Dynamics Luxembourg ym:ille vahinkoa.

25 Lopuksi European Dynamics Luxembourg ym. katsovat, että valituksenalainen tuomio on perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla, sillä unionin yleisellä tuomioistuimella ei ollut mahdollisuutta tutkia asiaa perusteellisesti juuri siksi, että EUIPO esitti epätäsmällisiä kommentteja ja ettei riidanalainen päätös sisällä uskottavia perusteluja eikä pätevää päättelyä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

26 Aluksi on hylättävä European Dynamics Luxembourg ym:iden esittämä oikeudenkäyntiväite.

27 EUIPO:lla on nimittäin oikeus tehdä valitus, joka sisältää sellaisia valitusperusteita, jotka perustuvat valituksenalaiseen tuomioon itseensä ja joilla arvostellaan valituksenalaisen tuomion perusteltavuutta.

28 Perusteluillaan, joiden tutkittavaksi ottamisen European Dynamics Luxembourg ym. ovat riitauttaneet, EUIPO arvostelee oikeudellisesti unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perusteltavuutta (ks. vastaavasti tuomio 29.11.2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall ym. v. komissio, C-176/06 P, ei julkaistu, EU:C:2007:730, 17 kohta).

29 Siltä osin kuin kyse on ensimmäisen valitusperusteen asiakysymyksen tarkastelusta unionin yleisessä tuomioistuimessa EUIPO väittää pääasiallisesti, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa esitettyä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä virheellisesti ja katsoi mainitun tuomion 53 kohdassa virheellisesti, että EUIPO oli ottanut lainvastaisesti käyttöön ensimmäiseen sopimuksentekoperusteeseen sisältyviä alaperusteita koskevia painotuskertoimia.

30 On todettava, että tältä osin valituksenalaisessa tuomiossa on oikeudellinen virhe.

31 Tosin hankintamenettelyissä sovellettavat yhdenvertaisen kohtelun periaate ja avoimuusperiaate asettavat hankintaviranomaisille velvollisuuden tulkita sopimuksentekoperusteita samalla tavoin koko menettelyn ajan (tuomio 18.10.2001, SIAC Construction, C-19/00, EU:C:2001:553, 43 kohta ja tuomio 18.11.2010, komissio v. Irlanti, C-226/09, EU:C:2010:697, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Näin ollen hankintaviranomainen ei voi soveltaa sopimuksentekoperusteisiin painotusta koskevia sääntöjä tai alaperusteita, joita se ei ole etukäteen saattanut tarjoajien tietoon (tuomio 24.1.2008, Lianakis ym., C-532/06, EU:C:2008:40, 38 kohta).

33 Hankintaviranomainen voi kuitenkin määrittää – sen jälkeen, kun tarjousten jättämiselle asetettu määräaika on päättynyt – painotuskertoimia niille alaperusteille, jotka vastaavat olennaisilta osin niitä perusteita, jotka on etukäteen saatettu tarjoajien tietoon. Tämän jälkikäteisen määrittämisen on kuitenkin täytettävä kolme edellytystä eli se ei ensinnäkään saa muuttaa tarjouspyyntöasiakirjoissa tai hankintailmoituksessa määriteltyjä sopimuksentekoperusteita, toiseksi se ei saa sisältää seikkoja, jotka olisivat voineet vaikuttaa tarjousten valmisteluun, jos ne olisivat olleet tällöin tiedossa, ja kolmanneksi sitä ei ole saatu tehdä sellaisten seikkojen perusteella, joilla voi olla johonkin tarjoajista kohdistuva syrjivä vaikutus (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2005, ATI EAC e Viaggi di Maio ym., C-331/04, EU:C:2005:718, 32 kohta; tuomio 21.7.2011, Evropaïki Dynamiki v. EMSA, C-252/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:512, 32 ja 33 kohta ja tuomio 14.7.2016, TNS Dimarso, C-6/15, EU:C:2016:555, 26 kohta).

34 Nyt käsiteltävässä tapauksessa riidanalaiset toteamukset koskivat sopimuksentekoperusteista yhteen liittyvien alaperusteiden painotuksen käyttöönottoa, josta ei määrätty tarjouspyyntöasiakirjoissa ja jota ei ollut saatettu etukäteen tarjoajien tietoon, mitä EUIPO ei kiistä. Näin ollen on niin, että kun otetaan huomioon edellä esitetty, unionin yleinen tuomioistuin ei ole voinut pätevästi todeta, että yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta ja avoimuusperiaatetta on loukattu, tutkimatta etukäteen sitä, oliko unionin yleisessä tuomioistuimessa vedottu siihen, että mainitut kolme edellytystä eivät olleet täyttyneet, ja sitä, oliko tämä seikka näytetty toteen.

35 Koska unionin yleinen tuomioistuin ei tarkistanut ennen ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen toisen kanneperusteen toisen väitteen hyväksymistä, olivatko nämä kolme unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettua edellytystä täyttyneet nyt käsiteltävässä tapauksessa, valituksen ensimmäinen peruste on hyväksyttävä ilman, että on tarpeen tutkia, onko EUIPO:n väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei noudattanut perusteluvelvollisuuttaan todetessaan, että yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteen ja avoimuusperiaatteen loukkaaminen johtui kyseisten alaperusteiden arviointikertoimien käyttöönotosta, perusteltu.

36 Koska valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa olevassa perustelussa on oikeudellinen virhe, on todettava, että näin ollen – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa – valituksenalaisessa tuomiossa on myös toinen oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin, hyväksyessään ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan yhdeksännen väitteen, totesi kyseessä olevan ensimmäisen sopimuksentekoperusteen osalta ilmeisen arviointivirheen. On nimittäin niin, että koska tähän perusteluun ei voida tukeutua, kyseisen tuomion 91 ja 96 kohta ovat perusteettomia. Tällainen perustelujen riittämättömyys on oikeusjärjestyksen perusteita koskeva peruste, joka on tutkittava viran puolesta (ks. vastaavasti tuomio 11.4.2013, Mindo v. komissio, C-652/11 P, EU:C:2013:229, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen toinen osa

37 EUIPO:n toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen toinen osa on tutkittava samanaikaisesti.

Asianosaisten lausumat

38 Toisessa valitusperusteessaan EUIPO väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa – kun sitä luetaan yhdessä saman tuomion 121 kohdan kanssa –, että väitetyt ilmeiset arviointivirheet, jotka se totesi mainitun tuomion 91, 95, 96 ja 97–103 kohdassa, oikeuttivat riidanalaisen päätöksen kumoamisen. Se väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen omasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kantajan on osoitettava, että ilmeisellä arviointivirheellä on ollut vaikutusta hankintamenettelyn lopulliseen tulokseen, mikä unionin yleisen tuomioistuimen oli siis tutkittava. EUIPO väittää, että vaikka tämä oikeuskäytäntö liittyy perustelujen puutteellisuuteen, sitä sovelletaan myös ilmeisiin arviointivirheisiin.

39 Unionin yleisen tuomioistuimen olisi näin ollen pitänyt tutkia, vaikuttivatko European Dynamics Luxembourgin tarjouksen arvioinnissa tehdyt ilmeiset arviointivirheet, jotka koskivat ensimmäistä ja toista sopimuksentekoperustetta, olennaisesti kyseistä sopimusta koskevan hankintamenettelyn tulokseen ja oliko riidanalainen päätös tämän johdosta kumottava. EUIPO:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan tutkinut sitä, olisiko kyseinen tarjous voitu luokitella etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti ensimmäiselle tai toiselle sijalle, jos kyseisiä arviointivirheitä ei olisi tehty. Katsoessaan, että väitetyt ilmeiset arviointivirheet olivat riittävä peruste riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi, unionin yleinen tuomioistuin teki EUIPO:n mukaan oikeudellisen virheen.

40 Valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa todetun, toista sopimuksentekoperustetta koskevan ilmeisen arviointivirheen osalta EUIPO arvostelee olennaisilta osin unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se tarkistanut, oliko tämä virhe vaikuttanut riidanalaisen päätöksen lopputulokseen, tutkimalla, oliko jo pelkästään niiden sopimuksentekoperusteiden, joissa oikeudellista virhettä ei ollut, arviointi riittävä oikeuttamaan European Dynamics Luxembourgin tarjoukselle annetun luokittelun.

41 Kolmannen valitusperusteen toisessa osassa EUIPO arvostelee olennaisilta osin unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se kumosi riidanalaisen päätöksen tarkistamatta, riittivätkö sen toteamat perustelujen puutteet itsessään tai yhdessä sen niin ikään esiin tuomien ilmeisten arviointivirheiden kanssa muuttamaan kyseisen päätöksen tulosta.

42 Toisen valitusperusteensa ja kolmannen valitusperusteensa toisen osan tueksi EUIPO vetoaa kahteen unionin yleisen tuomioistuimen antamaan tuomioon.

43 Yhtäältä EUIPO väittää, että kun unionin yleinen tuomioistuin toteaa hankintapäätöksen perusteluissa puutteen, päätös voidaan kumota tällä perusteella vain sikäli kuin mainitun päätöksen muut seikat, joissa tällaista sääntöjenvastaisuutta ei ole, eivät ole riittävät päätöksen perustelemiseksi (tuomio 10.4.2014, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-340/09, ei julkaistu, EU:T:2014:208, 115 ja 116 kohta). EUIPO:n mukaan mainitussa tuomiossa esitettyä lähestymistapaa on sovellettava analogisesti, kun unionin yleinen tuomioistuin toteaa hankintapäätöstä rasittavan ilmeisen arviointivirheen.

44 Toisaalta EUIPO väittää, että kun tarjoukselle tietyn sopimuksentekoperusteen nojalla annettu pistemäärä perustuu useisiin kielteisiin kommentteihin, joista yhdessä tai useammassa on tehty ilmeinen arviointivirhe, tällainen virhe ei tee tätä pistemäärää ja sen pohjana olevaa arviointia virheelliseksi, jos pistemäärä perustuu myös kommentteihin, joissa ilmeistä arviointivirhettä ei ole tehty (tuomio 26.9.2014, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-498/11, ei julkaistu, EU:T:2014:831, 196 ja 197 kohta).

45 EUIPO:n mukaan nyt käsiteltävässä asiassa ensimmäiselle ja toiselle sopimuksentekoperusteelle annetut pistemäärät eivät perustuneet ainoastaan yhteen vaan useaan kielteiseen ja myönteiseen kommenttiin, joissa unionin yleisen tuomioistuimen mukaan ei ollut ilmeistä arviointivirhettä tai joita ei ollut tarkasteltu, koska kanne ei koskenut niitä. EUIPO katsoo, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi näin ollen pitänyt tarkistaa, eivätkö mainitut muut kommentit olleet yksinään riittäviä hankintaviranomaisen kyseiselle sopimuksentekoperusteelle antaman pistemäärän oikeuttamiseksi.

46 Kolmannen valitusperusteen toisessa osassa EUIPO väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se kumosi riidanalaisen päätöksen tarkistamatta, riittivätkö mainitun tuomion 86, 89, 95, 134 ja 135 kohdassa todetut perustelujen puutteet itsessään tai yhdessä sen niin ikään esiin tuomien ilmeisten arviointivirheiden kanssa muuttamaan tosiasiallisesti hankintamenettelyn lopullista tulosta.

47 European Dynamics Luxembourg ym. ovat sitä mieltä, että toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen toinen osa eivät ole perusteltuja.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

48 Toisen valitusperusteen osalta on todettava aluksi, ettei ole tarpeen tutkia ensimmäistä sopimuksentekoperustetta koskevan ilmeisen arviointivirheen vaikutuksia, koska ensimmäisen valitusperusteen tarkastelusta ilmenee, ettei unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta tällaista virhettä.

49 Sen osalta, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut huomioon yhtäältä hankintapäätöksen perustelujen puutteiden ja toisaalta valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa todetun toiseen sopimuksentekoperusteeseen liittyvän ilmeisen arviointivirheen vaikutuksia hankintapäätöksen pätevyyteen, on todettava, ettei perustelujen riittämättömyydellä tai sopimuksentekoperusteeseen liittyvällä ilmeisellä arviointivirheellä voida oikeuttaa hankintapäätöksen kumoamista silloin, kun päätös sisältää muita seikkoja, jotka itsessään ovat riittäviä päätöksen perustelemiseksi oikeudellisesti.

50 Tällaisessa tapauksessa näihin sääntöjenvastaisuuksiin perustuvat perusteet ovat tehottomia (ks. analogisesti tuomio 12.7.2001, komissio ja Ranska v. TF1, C-302/99 P ja C-308/99 P, EU:C:2001:408, 27 kohta sekä tuomio 26.4.2007, Alcon v. SMHV, C-412/05 P, EU:C:2007:252, 41 kohta).

51 Tämän osalta on todettava, että EUIPO väittää toisessa valitusperusteessaan ja kolmannen valitusperusteensa toisessa osassa ainoastaan, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi virheellisesti omaa oikeuskäytäntöään ja että sen toteamat sääntöjenvastaisuudet eivät muuttaneet riidanalaisen päätöksen tulosta.

52 EUIPO ei erityisesti täsmennä eikä vahvista sitä, ettei nyt käsiteltävässä tapauksessa riidanalainen päätös olisi voinut olla European Dynamics Luxembourgin kannalta myönteisempi ilman unionin yleisen tuomioistuimen toteamia erilaisia sääntöjenvastaisuuksia.

53 Näin ollen EUIPO ei voi perustellusti arvostella unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se tutkinut, voiko toiseen sopimuksentekoperusteeseen liittyvällä arviointivirheellä ja sen toteamilla riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteilla olla vaikutusta kyseisen päätöksen päätösosaan.

54 Näin ollen EUIPO:n toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen toinen osa on hylättävä.

Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen ja kolmas osa

Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

55 EUIPO väittää kolmannen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut huomioon hankintaviranomaiselle varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan nojalla kuuluvan perusteluvelvollisuuden laajuutta. Kun unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut arviointikomitean kunkin kommentin erikseen eikä ottanut huomioon laajempaa arviointikontekstia, johon ne kuuluvat, se on valittajan mukaan pitänyt perusteluvelvollisuuden sisältöä suppeampana kuin mitä unionin tuomioistuin on sen vahvistanut 4.10.2012 annetun tuomion Evropaïki Dynamiki v. komissio (C-629/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:617), johon valituksenalaisen tuomion 129 kohdassa viitataan, 21 kohdassa. Kyseisen oikeuskäytännön mukaan hankintaviranomainen ei ole velvollinen antamaan hylätylle tarjoajalle pikkutarkkaa yhteenvetoa tavasta, jolla sen tarjouksen jokainen yksityiskohta on otettu huomioon sitä arvioitaessa, eikä valitun tarjouksen ja hylätyn tarjoajan tarjouksen pikkutarkkaa vertailua.

56 European Dynamics Luxembourg ym. väittävät, ettei kolmannen valitusperusteen tämä osa ole perusteltu.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

57 Valituksen kolmannen valitusperusteen ensimmäisen osan osalta on tutkittava, eikö unionin yleinen tuomioistuin soveltanut – valituksenalaisen tuomion 81–86, 87–89 ja 90–95 kohdassa ilmenevissä perusteluissa –, tiukempia edellytyksiä kuin niitä, jotka ilmenevät 4.10.2012 annetusta tuomiosta Evropaïki Dynamiki v. komissio (C-629/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:617).

58 On muistettava, että viimeksi mainitun tuomion 20–22 kohdassa unionin tuomioistuin on katsonut pääpiirteissään, että varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan hankintaviranomaisen on ilmoitettava jokaiselle hylätylle ehdokkaalle tai tarjoajalle seikat, joiden perusteella tämän ehdokkuus tai tarjous on hylätty, sekä jokaiselle valintaperusteet täyttävän tarjouksen tehneelle, joka sitä kirjallisesti pyytää, valitun tarjouksen ominaisuudet ja suhteelliset edut sekä valitun tarjouksen tekijän nimi. Hankintaviranomaisen ei kuitenkaan voida edellyttää toimittavan tarjoajalle, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, tämän tarjouksen hylkäämisperusteiden lisäksi pikkutarkkaa tiivistelmää tavasta, jolla tarjoajan tarjouksen jokainen yksityiskohta otettiin huomioon tarjousta arvioitaessa, eikä siltä edellytetä sen ilmoittaessa valitun tarjouksen ominaisuudet ja suhteelliset edut, että se ryhtyisi valitun tarjouksen ja hylätyn tarjoajan tarjouksen pikkutarkkaan vertailuun. Hankintaviranomaisella ei myöskään ole velvollisuutta toimittaa hylätylle tarjoajalle tämän kirjallisesta pyynnöstä täydellistä jäljennöstä arviointikertomuksesta.

59 Lisäksi SEUT 296 artiklan toisessa kohdassa edellytettyjä perusteluja on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden, erityisesti toimen sisällön ja esitettyjen perustelujen luonteen, perusteella. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut SEUT 296 artiklan mukaiset vaatimukset, on otettava huomioon toimen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2017, Anagnostakis v. komissio, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Ensinnäkään ei ole tarpeen tutkia EUIPO:n esittämää arvostelua, joka koskee valituksenalaisen tuomion 90–95 kohdasta ilmenevää päättelyä, joka liittyy ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan yhdeksännen väitteen tutkimiseen.

61 Tämän tuomion 36 kohdassa on nimittäin katsottu, että valituksenalaisen tuomion 48–55 kohdassa on oikeudellinen virhe, ja koska valituksenalaisen tuomion 91–96 kohta eivät voi perustua näihin kohtiin, ne ovat perusteettomia. Tämän tuomion 36 kohdassa on näin ollen katsottu, että valituksenalaisessa tuomiossa on oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan yhdeksännen väitteen todettuaan kyseisen ensimmäisen sopimuksentekoperusteen osalta ilmeisen arviointivirheen.

62 Seuraavaksi on muistutettava valituksenalaisen tuomion 81–86 kohdasta ilmenevien toteamusten osalta, että European Dynamics Luxembourg ym. kiistivät ensimmäisessä oikeusasteessa nostamansa kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan kuudennessa väitteessä EUIPO:n arvioinnin, jonka mukaan kuhunkin projektiin ei tarvittu ohjelmajohtajaa, vastaavaa projektipäällikköä ja projektipäällikköä.

63 Tutkittuaan tämän väitteen unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 85 ja 86 kohdassa, että SEUT 296 artiklan toisessa kohdassa, luettuna yhdessä varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan kanssa, tarkoitettujen perustelujen on tältä osin todettava olevan puutteelliset, kun otetaan huomioon tarjouspyyntöasiakirjojen epätäsmällisyys sekä arviointikomitean arvioinnin suppeus ja epämääräisyys, joiden vuoksi EUIPO:n esittämän kritiikin, joka koskee vastaavan projektipäällikön ja myös projektipäällikön sisällyttämistä European Dynamics Luxembourgin tarjoukseen, hyväksyttävyyden tarkistaminen on mahdotonta.

64 EUIPO ei täsmennä, millä tavoin unionin yleinen tuomioistuin sovelsi tiukempaa testiä kuin sitä, joka ilmenee tämän tuomion 57–59 kohdassa esitetystä oikeuskäytännöstä, kun se teki tällaisen päätelmän.

65 Lopuksi valituksenalaisen tuomion 87–89 kohdassa olevasta päättelystä, joka koskee ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan kahdeksatta väitettä, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa, että arviointikomitean viimeinen kommentti, jonka mukaan ”tarjous kokonaisuudessaan on hyvin operatiivinen eikä strateginen ja kohdistuu toisentyyppiseen projektipäällikköön kuin EUIPO on ajatellut”, ei ollut ymmärrettävissä ja että erityisesti väite, jonka mukaan EUIPO ajatteli ”toisentyyppistä projektipäällikköä”, merkitsi epämääräistä ja tämän johdosta ei todennettavissa olevaa kritiikkiä.

66 Tämän osalta on riittävää todeta yhtäältä, ettei EUIPO kiistä sitä, että se tyytyi esittämään tältä osin yhden väitteen vasta unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyn oikeudenkäynnin aikana, kuten valituksenalaisen tuomion 88 kohdasta käy ilmi.

67 Toisaalta EUIPO ei kiistä myöskään unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksia, jotka koskivat tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen riittävän selvien ja täsmällisten sopimuksentekoperusteiden puuttumista sekä arviointikomitean arviointien suppeutta ja epämääräisyyttä.

68 Unionin tuomioistuimessa ei näin ollen ole näytetty toteen, että unionin yleinen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen.

69 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 77 ja 78 kohdassa, tämän valituksen tueksi esitetyt seikat eivät aseta kyseenalaiseksi sitä, että unionin yleinen tuomioistuin tutki kannekirjelmässä riitautetut arviointikomitean kommentit sekä erikseen että kyseisen tarjouksen arvioinnin yleisessä kontekstissa ja ettei unionin yleinen tuomioistuin vaatinut EUIPO:ta toimittamaan pikkutarkkaa tiivistelmää tavasta, jolla kyseisen tarjouksen jokainen yksityiskohta on otettu huomioon, eikä tarjouksen ja paremmin sijoittautuneiden tarjousten pikkutarkkaa vertailua.

70 Näin ollen kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Kolmannen valitusperusteen kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

71 EUIPO korostaa kolmannen valitusperusteensa kolmannessa osassa, että valituksenalaiseen tuomioon sisältyy ristiriita yhtäältä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin ei kumoamiskanteen kolmatta kanneperustetta tutkiessaan todennut tuomion 112–115 ja 121 kohdassa yhtään ilmeistä arviointivirhettä eikä perustelujen puutteellisuutta arvioinnissa, joka European Dynamics Luxembourgin tarjouksesta suoritettiin neljännen sopimuksentekoperusteen kannalta, ja toisaalta siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensimmäisen kanneperusteen tutkimisen päätteeksi valituksenalaisen tuomion 134 ja 135 kohdassa, ettei sen ollut mahdollista tarkastaa riidanalaisen päätöksen aineellista laillisuutta tämän arvioinnin osalta, joten päätöksessä oli näin ollen ilmeinen arviointivirhe.

72 European Dynamics Luxembourg ym. ovat sitä mieltä, ettei kolmannen valitusperusteen tämä osa ole perusteltu.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

73 Unionin yleinen tuomioistuin tosin mainitsee valituksenalaisen tuomion 134 kohdan ensimmäisessä virkkeessä neljännen sopimuksentekoperusteen, vaikka se totesi saman tuomion 112–115 ja 121 kohdassa, ettei EUIPO ollut tehnyt tältä osin arviointivirhettä.

74 Valituksenalaisen tuomion 134 ja 135 kohta sisältävät kuitenkin vain yhden johtopäätöksen, joka perustuu valituksenalaisen tuomion 81–86, 87–89 ja 90–95 kohtaan, jotka koskevat ensimmäiseen sopimuksentekoperusteeseen liittyvien väitteiden tutkintaa.

75 Näin ollen EUIPO:n väitteellä, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen yhtäältä valituksenalaisen tuomion 112–115 ja 121 kohdassa ja toisaalta saman tuomion 134 ja 135 kohdassa esittämää päättelyä, ei ole vaikutusta mainitun tuomion tuomiolauselmaan, joten kolmannen valitusperusteen kolmannen osan on katsottava olevan tehoton.

76 Tästä seuraa, että kolmannen valitusperusteen ensimmäinen ja kolmas osa on hylättävä.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten lausumat

77 Neljännen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa EUIPO väittää, että yksi sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen välttämättömistä edellytyksistä ei ole täyttynyt nyt käsiteltävässä tapauksessa, koska toteamus, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä on lainvastaisuuksia, perustuu unionin yleisen tuomioistuimen tekemiin oikeudellisiin virheisiin. Unionin yleinen tuomioistuin totesi siis virheellisesti sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun.

78 EUIPO väittää toissijaisesti, että valituksenalainen tuomio kumotaan vain siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on päätynyt katsomaan, että yhtäläisten mahdollisuuksien periaatetta ja avoimuusperiaatetta on loukattu, unionin tuomioistuimen olisi kumottava tuomio myös siltä osin kuin se koskee sen vahingon korvaamista, jonka European Dynamics Luxembourg ym:iden väitetään kärsineen. Nimittäin yhtäältä – kuten käy ilmi valituksenalaisen tuomion 142 ja 143 kohdasta – unionin yleisen tuomioistuimen toteamien perustelujen puutteiden ja kyseisen väitetyn vahingon välillä ei ole syy-yhteyttä. Toisaalta on niin, että koska unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut valituksenalaisen tuomion 91 ja 102 kohdassa toteamiensa ilmeisten arviointivirheiden vaikutusta hankintamenettelyn lopputulokseen, se ei ole perustellut riittävästi tuomion 144 kohdassa olevaa päätelmää, jonka mukaan kyseisten virheiden ja mainitun vahingon välillä on syy-yhteys.

79 Neljännen valitusperusteen toisessa osassa EUIPO väittää, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat puutteelliset, koska tuomion 144, 146 ja 150 kohdassa esitettyjen perustelujen ja tuomion tuomiolauselman 2 kohdan välillä on ristiriita. Kun tuomion näissä perusteluissa nimittäin yksilöidään European Dynamics Luxembourgin kärsimä vahinko sen mahdollisuuden menettämiseksi, että se tulee luokitelluksi etusijajärjestysmenetelmän mukaisesti ensimmäiselle tai toiselle sijalle, tuomiolauselmassa velvoitetaan unioni korvaamaan vahinko, joka on aiheutunut siitä, että on menetetty mahdollisuus tulla valituksi puitesopimuksen sopimuspuoleksi ensimmäisenä sopimuspuolena.

80 Neljännen valitusperusteen kolmannessa osassa EUIPO väittää, että valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 kohdassa on aineellinen virhe siltä osin kuin siinä velvoitetaan EUIPO:n sijaan unioni korvaamaan European Dynamics Luxembourgin kärsimä vahinko. Asetuksen N:o 207/2009 115 artiklan ja 118 artiklan 3 kohdan nojalla korvauksiin olisi pitänyt kuitenkin velvoittaa EUIPO.

81 European Dynamics Luxembourg ym. väittävät aluksi, että unionin vastuun syntymisen edellytysten täyttyminen todettiin valituksenalaisessa tuomiossa oikeudellisesti riittävällä tavalla. Seuraavaksi ne väittävät, ettei yhtäältä valituksenalaisen tuomion 144, 146 ja 150 kohdan ja toisaalta sen tuomiolauselman 2 kohdan välillä ole ristiriitaa, koska – jotta voidaan korvata niille mahdollisuuden menettämisen johdosta aiheutunut vahinko – on otettava huomioon koko laajuus, joka tällä mahdollisuuden eli European Dynamics Luxembourgin mahdollisuuden olla etusijajärjestyksessä ensimmäinen sopimuspuoli menettämisellä voisi olla. Lopuksi unionin mainitseminen valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 kohdassa ei ole virhe, koska unioni on yleisesti vastuussa toimielintensä ja laitostensa lainvastaisista menettelytavoista.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

82 Aluksi on tutkittava EUIPO:n neljännen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esittämä toissijainen väite.

83 EUIPO väittää väitteessään pääasiallisesti, ettei unionin yleisen tuomioistuimen toteamien toiseen sopimuksentekoperusteeseen liittyvien ilmeisten arviointivirheiden ja European Dynamics Luxembourgille mahdollisuuden menettämisestä aiheutuneen vahingon välistä syy-yhteyttä ollut osoitettu eikä perusteltu valituksenalaisessa tuomiossa.

84 Tämän väitteen on katsottava olevan perusteltu nyt käsiteltävän tapauksen olosuhteissa.

85 Nimittäin yhtäältä – kuten tämän tuomion 36 kohdassa on todettu – valituksenalaisen tuomion 53, 91 ja 96 kohdassa on oikeudellinen virhe, minkä vuoksi unionin yleisen tuomioistuimen ei olisi pitänyt todeta mitään yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteen ja avoimuusperiaatteen loukkaamisesta ja ensimmäistä sopimuksentekoperustetta koskevasta ilmeisestä arviointivirheestä johtuvaa lainvastaisuutta.

86 Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 143 kohdassa, ettei ollut mahdollista katsoa, että sen toteamien perustelujen puutteiden ja European Dynamics Luxembourg ym:iden väittämien vahinkojen välillä olisi syy-yhteys.

87 Näin ollen unionin vastuun syntyminen edellyttää syy-yhteyden olemassaoloa tuomion 102 kohdassa todetun, ainoan aineellisen lainvastaisuuden, joka rasittaa European Dynamics Luxembourgin tarjouksen arviointia toisen sopimuksentekoperusteen nojalla, ja mahdollisuuden menettämisen välillä.

88 Valituksenalaisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan totea tällaisen syy-yhteyden olemassaoloa oikeudellisesti riittävällä tavalla. Unionin yleinen tuomioistuin ei varsinkaan todennut sitä, että kun otetaan huomioon käsiteltävän tapauksen tosiseikat ja jos EUIPO ei olisi tehnyt virheitä, olisiko European Dynamics Luxembourg luokiteltu ensimmäiseksi ja olisiko se saanut kyseisen sopimuksen ja missä määrin näin olisi tehty tai tapahtunut.

89 Tästä seuraa, että koska yksi sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen välttämättömistä edellytyksistä ei täyttynyt, unionin yleisen tuomioistuimen ei olisi pitänyt hyväksyä European Dynamics Luxembourg ym:iden esittämää vahingonkorvausvaatimusta.

90 EUIPO:n neljännen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen perusteltu.

91 Koska neljännen valitusperusteen kyseinen osa on perusteltu, ei ole tarpeen tutkia tämän valitusperusteen toista ja kolmatta osaa.

Valituksenalaisen tuomion kumoaminen osittain

92 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että valituksenalaisen tuomion 53, 91 ja 96 kohdassa on oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen toisen kanneperusteen toisen väitteen, joka koskee ensimmäistä sopimuksentekoperustetta, ja saman kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisen osan yhdeksännen väitteen, joka koskee mainittua sopimuksentekoperustetta.

93 Kuten valituksenalaisen tuomion 136 kohdasta käy ilmi, unionin yleinen tuomioistuin perusteli kyseisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa määrättyä riidanalaisen päätöksen kumoamista kaikilla toteamillaan sääntöjenvastaisuuksilla, jotka rasittavat kyseessä olevan tarjouksen arviointia ensimmäisen ja toisen sopimuksentekoperusteen kannalta. Vaikka valituksenalaisen tuomion 53, 91 ja 96 kohdassa esitetyillä unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksilla ei voida oikeuttaa riidanalaisen päätöksen kumoamista, unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 86, 89, 95, 102 ja 135 kohdassa toteamat sääntöjenvastaisuudet ovat kuitenkin riittäviä – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 111 kohdassa – oikeuttamaan tämän päätöksen kumoamisen unionin yleisessä tuomioistuimessa. Tästä syystä valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohtaa ei ole syytä kumota.

94 Sen sijaan valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 2 kohta, joka koskee unionin velvoittamista korvaamaan European Dynamics Luxembourgin vahingon, joka aiheutui siitä, että tämä menetti mahdollisuuden tulla valituksi kyseisen sopimuksen sopimuspuoleksi etusijajärjestyksessä ensimmäisenä sopimuspuolena, on kumottava, koska neljännen valitusperusteen ensimmäinen osa on todettu perustelluksi.

95 Kun otetaan huomioon valituksenalaisen tuomion tällainen kumoaminen, kyseisen tuomion tuomiolauselman 4 ja 5 kohta, jotka koskevat vahingonkorvauksen määrän määrittämistä, on myös kumottava.

96 Näin ollen myös valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 6 kohta, joka koskee oikeudenkäyntikuluja, on kumottava.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet

97 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan on niin, että jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, se voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.

98 Nyt käsiteltävässä asiassa on kyse tällaisesta tilanteesta. Näin ollen on tutkittava European Dynamics Luxembourg ym:iden tässä valituksessa esittämä vahingonkorvausvaatimus, jossa vaaditaan korvaamaan vahinko, joka on aiheutunut siitä, että European Dynamics Luxembourg menetti mahdollisuutensa tulla valituksi puitesopimuksen sopimuspuoleksi etusijajärjestyksessä ensimmäisenä sopimuspuolena.

99 Tästä on muistutettava, että sopimussuhteen ulkopuolisen EUIPO:n vastuun syntyminen edellyttää unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikkien seuraavien edellytysten täyttymistä: EUIPO:n toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiassa syntynyt ja väitetyn toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2014, Nikolaou v. tilintarkastustuomioistuin, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Samoin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu voi syntyä, vahingon on oltava todellinen ja varma ja vahingon on seurattava riittävän välittömästi toimielinten lainvastaisesta menettelystä (tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

100 Joka tapauksessa unionin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen asianosaisen tehtävänä, joka vetoaa sopimussuhteen ulkopuoliseen unionin vastuuseen, on esittää riittävät todisteet väitetyn vahingon olemassaolosta ja laajuudesta sekä kyseisen toimielimen menettelyn ja väitetyn vahingon välillä olevasta riittävän suorasta syy-yhteydestä (tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

101 Tästä on todettava, että unionin yleiseen tuomioistuimeen jätetyn kannekirjelmän lukemisen perusteella vaikuttaa siltä, ettei kyseinen kirjelmä selvästikään täytä mainitussa oikeuskäytännössä asetettuja edellytyksiä. European Dynamics Luxembourg ym. nimittäin vaativat muun muassa korvausta arvioidusta bruttohyödystä, jonka European Dynamics Luxembourg olisi voinut saada, jos se olisi valittu kyseisen sopimuksen sopimuspuoleksi, samalla kun ne vain väittävät, että niiltä ”evättiin lopullisesti mahdollisuus tulla valituksi kyseisen sopimuksen sopimuspuoleksi”. Ne eivät kuitenkaan esittäneet näyttöä siitä, olisiko – kun otetaan huomioon käsiteltävän asian tosiseikat ja jos EUIPO ei olisi tehnyt virheitä – European Dynamics Luxembourg luokiteltu ensimmäiseksi ja olisiko se saanut kyseisen sopimuksen, ja missä määrin näin olisi tehty ja tapahtunut. Ne eivät siis esittäneet näyttöä siitä, että vahinko oli tosiasiassa aiheutunut, eivätkä siitä, oliko moititun toiminnan ja väitetyn vahingon välillä syy-yhteys.

102 Joka tapauksessa tällainen vahingonkorvausvaatimus voi perustua vain lainvastaisuuteen, jonka EUIPO on tehnyt toisen ratkaisuperusteen arvioinnissa ja joka on todettu riidanalaisen tuomion 102 kohdassa. Vaikka European Dynamics Luxembourgin tarjous olisi saanut kaikki saatavissa olevat pisteet tämän toisen sopimuksentekoperusteen osalta, sitä ei olisi luokiteltu korkeammalle sijalle. Jos nimittäin tämä tarjous olisi saanut korkeimmat saatavissa olevat pisteet toisen sopimuksentekoperusteen osalta, sen saama lopullinen pistemäärä olisi ollut alhaisempi kuin ensimmäiselle ja toiselle sijalle luokitelluille tarjouksille annetut lopulliset pistemäärät.

103 Näin ollen European Dynamics Luxembourg ym:iden esittämä vahingonkorvausvaatimus hylätään.

Oikeudenkäyntikulut

104 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteeton tai jos valitus on hyväksytty ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

105 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan mainitun työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Mainitun työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan.

106 Koska EUIPO:n valitus on osittain hyväksytty ja osittain hylätty, EUIPO ja European Dynamics Luxembourg ym. on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet tästä valituksesta.

107 Ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen osalta on niin, että koska kanne on osittain hyväksytty ja osittain hylätty, European Dynamics Luxembourg ym. ja EUIPO on lisäksi velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 7.10.2015 antama tuomio European Dynamics Luxembourg ym. vastaan sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (T-299/11, EU:T:2015:757) kumotaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin

– **velvoittaa tuomiolauselman 2 kohdassa Euroopan unionin korvaamaan vahingon, joka European Dynamics Luxembourg SA:lle on aiheutunut siitä, että se menetti mahdollisuutensa tulla valituksi puitesopimuksen sopimuspuoleksi etusijajärjestyksessä ensimmäisenä sopimuspuolena ja**

– **päättää tuomiolauselman 4 ja 5 kohdassa, että asianosaiset ilmoittavat unionin yleiselle tuomioistuimelle yhdessä sovitun korvauksen määrän tai ellei sopimukseen päästä, nämä toimittavat unionin yleiselle tuomioistuimelle määrää koskevat vaatimuksensa.**

2) **Valitus hylätään muilta osin.**

3) **European Dynamics Luxembourg SA:n, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE:n ja European Dynamics Belgium SA:n vahingonkorvausvaatimus asiassa T-299/11 hylätään.**

4) **Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (EUIPO) ja European Dynamics Luxembourg SA, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE ja European Dynamics Belgium SA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan muutoksenhakumenettelyssä ja ensimmäisen oikeusasteen menettelyssä.**

Allekirjoitukset